

Секція 4
**ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО,
ЕКОЛОГІЧНОГО, АДМІНІСТРАТИВНОГО, ФІНАНСОВОГО ПРАВА
У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

О. С. БОЄВА

Господарський суд Запорізької області

**ДЕФІНІЦІЇ «ЮРИСДИКЦІЯ» ТА «ПІДВІДОМЧІСТЬ» ПРИ
СУДОВОМУ ЗАХИСТІ ТРУДОВИХ ПРАВ ЗА УМОВ ПРАВОВОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ**

Процеси інтеграції в нашій державі, зокрема в рамках євроінтеграції, охоплюють різні сфери суспільного життя (економіку, науку, освіту, культуру, охорону здоров'я, трудові та соціальні відносини тощо) та сферу державотворення. І. В. Яковюк в своїх наукових дослідженнях зазначав, що інтеграція через право, правова інтеграція постає необхідною передумовою зближення і гармонізації різних правових систем і, зокрема, правової системи України і Європейського Співтовариства [1, с. 29-42].

Щодо інтеграційних процесів в галузі трудового права та права соціального забезпечення, то правова інтеграція неможлива без урахування принципів Соціальної Хартії ЄС, прийнятої у грудні 1989 р. Європарламентом. Принципи Соціальної Хартії є першоосновою Європейського трудового законодавства: вільність пересування, зайнятість та винагорода, умови праці та проживання; соціальний захист; професійне навчання; рівноправність жінок та чоловіків; охорона здоров'я та безпека на робочому місці; захист дітей та підлітків тощо.

Фахівці та науковці в галузі трудового права приділяли в своїх публікаціях увагу інтеграційним процесам з питань оплати праці, умов праці, охорони праці, зайнятості, рівноправності жінок та чоловіків. Дослідження питань в сфері судового захисту трудових прав та дотримання відповідних процесуальних норм в аспекті інтеграційних процесів натеper відсутні. З огляду на те, що в європейському законодавстві (і не тільки в трудовому законодавстві) взагалі відсутнє таке поняття як підвідомчість, а застосовується дефініція «юрисдикція», то слід зазначити, що дослідження цієї проблеми є нагальним та своєчасним.

При розгляді трудових спорів частіше за все можливе помилкове визначення судової юрисдикції, оскільки трудові спори у відповідності до

предмету відносин (або предмету спору), характеру відносин, суб'єктного складу можуть розглядатися як в порядку ЦПК України, так і в порядку КАС України, ГПК України.

Не буде перебільшенням твердження, що має місце недосконалість процесуального законодавства при визначенні або розмежуванні судової юрисдикції в разі судового захисту трудових прав та щодо співвідношення понять: «юрисдикція», «підвідомчість», «компетенція».

30.09.2016 року набрали чинності Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 р. [2] та Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 року [3], за змістом яких основоположною дефініцією у визначенні «суду, встановленого законом» (як-то вказано в статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [4] є саме «юрисдикція суду».

До прийняття Конституції України 1996 р. замість поняття «судова юрисдикція» застосовувався термін «підвідомчість» як у законодавстві, так і в наукових юридичних джерелах.

Так, поняття «підвідомчість» закріплено також в назві Розділу III ГПК України: «Підвідомчість справ господарським судам. Підсудність справ», та у змісті вказаного розділу. За ст. 12 ГПК України господарським судам, зокрема, підвідомчі справи у спорах з майновими вимогами до боржника, стосовно якого порушено справу про банкрутство, у тому числі, справи у спорах щодо стягнення заробітної плати, поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника [5].

Доволі розповсюдженим є трактування підвідомчості як встановленої законом сукупності повноважень господарських судів по розгляду та вирішенню справ, які віднесені до їх компетенції. Таке визначення походить з часів існування арбітражних судів – судова підвідомчість трактується як частина судової компетенції, коло справ, які підлягають вирішенню в судах [6, с. 55-56].

Судова ж юрисдикція визначає сферу судової влади й багатоступеневу диференціацію повноважень різних судів з розгляду справ. На думку В. В. Комарова, судову юрисдикцію – цей новий інститут конституційного і процесуального права не слід ототожнювати з підвідомчістю [7, с. 477- 481].

На разі у Верховній раді знаходиться проект Закону (реєстр. № 6232) від 23.03.2017 р. про внесення змін до ГПК України, ЦПК України, КАС України та інших законодавчих актів, зазначений проект внесений Президентом України П. Порошенком та визнаний як невідкладний. У зазначеному проекті Закону, зокрема, передбачені зміни до ГПК України стосовного впровадження в нього саме терміну «Юрисдикція». Так, Глава 2 має назву «Юрисдикція». Параграф 1 цієї глави – «Предметна та суб'єктна юрисдикція господарських судів». Стаття 21 цього параграфу і глави – «Справи, що відносяться до юрисдикції

господарських судів». Тобто, маємо сподівання, що найближчим часом норми ГПК будуть приведені до єдиного знаменника щодо вживання дефініції «юрисдикція» замість не актуального та застарілого терміну «підвідомчість».

Такі зміни, по-перше, приведуть зазначені норми ГПК України у відповідність до положень Розділу VIII «Правосуддя» Конституції України та Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 02.02.2016 року. По-друге, сприятимуть правовій інтеграції в сфері захисту трудових прав – з огляду на те, що в законодавстві Євросоюзу відсутнє таке поняття, як підвідомчість.

Література

1. Яковюк І. В. Адаптація і гармонізація законодавства в умовах інтеграції: проблема співвідношення / І. В. Яковюк // Вісн. Нац. акад. прав. Наук України. – 2012. – № 4. – С. 29-42.
2. Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» № 1401-VIII від 02. 06. 2016 р. // Голос України, – 2016. – № 118 від 29. 06. 2016 р.
3. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 02.06.2016 р. // Голос України. – 2016. – № 132-133 від 16. 07. 2016 р.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 04 листопада 1950 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Господарський процесуальний кодекс України: № 1798-XII від 06 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6, – ст. 56. – Із змін.
6. Арбитражный процесс / [под ред. М. Треушникова]. – М.: Городец, 2007. – 672 с.
7. Комаров В. В. Новелізація цивільного процесуального законодавства та засади нового Цивільного процесуального кодексу України // Вісн. АПрН України. – 2003. – № 2-3. – С. 477-481.

С. М. БОРТНИК

Харківський національний університет внутрішніх справ

НАКАЗ ЯК ОСНОВНА ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ІЗ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ

Проблематика правового регулювання прийняття на службу до Національної поліції України має сьогодні велике значення, оскільки ефективна діяльність зазначеного правоохоронного органу, до діяльності якого сьогодні прикута увага усього суспільства як до однієї зі здійснених керівництвом держави реформ, безпосередньо залежить від якості його кадрового корпусу.